

ע"פ 3636/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 3636/15

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופטת ע' ברון

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 27.04.2015 בתפ"ח 6241-08-13 שניתן על ידי
כבוד השופטים: צ' סגל, ב' גרינברגר, א' דראל

תאריך הישיבה: כ"ז באדר ב' תשע"ו (6.4.16)

בשם המערער: עו"ד דוד ברהום

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון
בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס
מתורגמן: אומה אבו חאלף

פסק-דין

לפנינו ערעור על הכרעת הדין מיום 24.8.2014 ועל גזר הדין מיום 27.4.2015 שניתנו בעניינו של המערער בבית המשפט המחוזי בירושלים (השופט הבכיר צ' סגל, והשופטים ב' צ' גרינברגר ו-א' דראל) בתפ"ח 6241-08-13.

במסגרת הכרעת הדין הורשע המערער, בגין האישום הראשון, בעבירות של אינוס לפי סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) (שבע עבירות); אינוס לפי סעיף 345(ב)(2) לחוק (עבירה אחת); ניסיון למעשה סדום לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיף 345(א)(1) לחוק; תקיפה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 380 בצירוף סעיף 382(ג) לחוק (עבירות רבות); תקיפת קטין בידי אחראי לפי סעיף 368(א) ספא לחוק; איומים לפי סעיף 192 לחוק (עבירות רבות); ניסיון תקיפה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382(ב)(1) בצירוף סעיף 25 לחוק; וניסיון הצתה לפי סעיף 448(5) בצירוף סעיף 25 לחוק. במסגרת האישום השני, הורשע המערער בעבירות של תקיפת קטין בידי אחראי לפי סעיף 382(ב)(2) לחוק (עבירות רבות); ומעשה מגונה בקטין בן משפחה לפי סעיף 351(ג)(1) בנסיבות סעיפים 348(א) ו-345(א)(3) לחוק.

במסגרת גזר הדין הושתו על המערער עונש של 18 שנות מאסר בפועל, החל מיום מעצרו; שנתיים מאסר על תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור עבירת מין מסוג פשע בתוך שלוש שנים ממועד שחרורו ממאסר; ופיצוי למתלוננת בסכום של 100,000 ש"ח.

תמצית עובדות כתב האישום

1. לפי המפורט בחלק הכללי של כתב האישום, המערער הוא בעלה של ל' (ילידת 0.0.93) (להלן: המתלוננת), ואביהם של א' (יליד שנת 2010) ו-ס' (ילידת שנת 2012). בשנת 2009 נישאה המתלוננת למערער, עת הייתה בת 16. במהלך שנת 2012, על רקע התנהגותו האלימה של המערער כלפי המתלוננת וילדיהם, עזבה המתלוננת עם ילדיה את ביתם המשותף, ועברה להתגורר בבית הוריה. ביום 15.11.2012, על רקע טענות על אלימות מצד המערער, הוצא נגדו צו הרחקה מבית הוריה של המתלוננת (להלן: צו ההגנה הראשון). זמן מה לאחר מכן, במסגרת ניסיונות לעשות שלום בית, חזרו המתלוננת וילדיה להתגורר עם המערער בביתם המשותף. במהלך שנת 2013, בשל התנהגותו האלימה של המערער, עברו המתלוננת וילדיה פעם נוספת להתגורר בבית הוריה. ביום 23.7.2013, הוצא נגד המערער צו הרחקה נוסף (להלן: צו ההגנה השני).

2. עניינו של האישום הראשון בשורה של מעשי אלימות ועבירות מין שביצע המערער במתלוננת, אשר החלו כבר בליל חתונתם. בין היתר, נטען כי המערער החדיר את איבר מינו לאיבר מינה, בכוח ובניגוד לרצונה, במספר רב של פעמים כאשר בחלק מהמקרים אף הכה אותה בגופה במהלך קיום יחסי המין. במקרה אחד, אף אנס המערער את המתלוננת בעודו מאיים עליה עם סכין. בהזדמנויות רבות במהלך תקופת נישואיהם, כולל במהלך הריונותיה של המתלוננת, נהג המערער באלימות כלפיה, הכה אותה בפניה, בידה וברגליה באמצעות ידיו ובאמצעות כבל חשמלי. במהלך תקופת נישואיהם, אף נהג המערער לנעול את המתלוננת בביתם כשהוא לוקח עימו את תעודת הזהות ומכשיר הטלפון הנייד שלה. עוד נטען, כי המערער נהג להותיר את המתלוננת וילדיו ללא אוכל או כסף, וכן נהג למנוע ממנה ומהילדים טיפול רפואי. כמו כן, במהלך תקופת נישואיהם איים המערער על המתלוננת כי יהרוג אותה ואת ילדיה, וכי אם תתלונן על מעשיו והוא ייכנס לכלא, ישלח את חבריו להרוג אותה.

בין היתר, תואר בכתב האישום כי במהלך שנת 2012, סמוך להוצאת צו ההגנה הראשון, בשעות הלילה ביקש המערער לקיים יחסי מין עם המתלוננת. המתלוננת, שהייתה באותה עת בתקופת המחזור החודשי, התנגדה בשל נוכחות הילדים בחדר. המערער איים על המתלוננת עם סכין, השכיב אותה על גבה על הספה בסלון, הוריד את מכנסיה והחדיר את איבר מינו לאיבר מינה, כאשר כל העת הוא מחזיק בידיו את הסכין, רחוק מגופה של המתלוננת. לאחר שסיים, ביקש המערער להתקשר לחברו על מנת שיקיים יחסי מין עם המתלוננת. המתלוננת סירבה והמערער הכה אותה בפניה. המערער נעל את הבית והלך לישון בחדר הסמוך, כאשר מפתח הבית מתחת למזרון עליו הוא ישן. בבוקר למחרת, עת ניסתה המתלוננת לברוח מהבית יחד עם ילדיה, יצא המערער אחריה לרחוב ואיים עליה באמצעות פגיון. המערער לקח מידיה את הילדים, אשר חזרו לחזקתה בהמשך. סמוך לאחר מכן, הגיע המערער יחד עם נוספים, בשעת לילה, לבית הורי המתלוננת, שם שהתה היא וילדיה. המערער קרא למתלוננת, קילל אותה ויידה אבנים לעבר הבית. כשבועיים לאחר מכן, הגיע שוב המערער לבית, צעק, קילל, יידה אבנים, בעט בדלת ובהמשך הצית בקבוקי תבערה והשליכם לעבר הבית. הבקבוקים נדלקו אך לא התלקחו ולא נגרם נזק לבית. במהלך החודשים מרץ עד אפריל של שנת 2013, או בסמוך לכך, החל המערער לדרוש מהמתלוננת לקיים יחסי מין עם חבריו, לעיתים תוך איומים בסכין, והמתלוננת סירבה. בשל סירובה, הכה אותה המערער בכל חלקי גופה. במהלך חודש אפריל 2013 או בסמוך לכך, ישנה המתלוננת עם ילדיה. המערער העיר אותה ודרש כי תכין לו ולחבריו קפה. משסירבה, סטר לה המערער בפניה, הכה אותה באמצעות כבל חשמלי בידה וברגליה ויצא מהחדר. משעזבו חבריו של המערער את הבית, חזר לחדר ושאל אותה מדוע לא הכינה קפה כפי שנתבקשה, והכה אותה שוב. ס' התעוררה והחלה לבכות והמערער הכה גם אותה. המערער משך את המתלוננת לחדרו, נגע בה בניגוד לרצונה, החדיר את איבר מינו לפיה ואף אנס אותה. כל זאת, כאשר המתלוננת בוכה וצועקת ו-ס' בוכה בחדר הסמוך. המכה שספגה ס' הביאה לכך שירד דם מפיה. סמוך לאחר מכן, בהזדמנות אחרת, משך המערער את המתלוננת לחדר במטרה לקיים עמה יחסי מין, תוך שהוא מאיים שיכה את ס' שנכחה בבית באותה עת. המתלוננת הרימה את ס' בידה. המערער הרים את ידו בתנועת איום כלפי ס' ואז הכה את המתלוננת מכת אגרוף בעינה. כתוצאה מהמכה ירד למתלוננת דם מתחת לעין. המערער אנס את המתלוננת, ובהמשך ניסה להכניס את איבר מינו לפי הטבעת שלה, אך התקשה להחדירו, תוך שהוא גורם לדימום בפי הטבעת של המתלוננת. במהלך החודשים מאי עד יוני של שנת 2013 או בסמוך לכך, ראה המערער את המתלוננת ברחוב, וסטר לה. כשניסתה לברוח משך אותה בכוח, ובהמשך איים עליה כי אם תתלונן עליו במשטרה יהרוג אותה ואת ילדיה. במהלך שנת 2013, לאחר שעברה המתלוננת לגור עם הוריה, הגיעה לבית המערער על מנת לקחת חפצים. בין המתלוננת למערער התפתח דו שיח בדבר נוכחות נשים אחרות בבית. המתלוננת נכנסה לחדר השינה על מנת לאסוף את חפציה והמערער נכנס אחריה ואמר לה שתבוא עמו למיטה. לאחר שהמתלוננת סירבה, השכיב אותה המערער בכוח על המיטה, הפשיל את מכנסיה ותחתוניה, סתם את פיה בידו והחדיר את איבר מינו לאיבר מינה עד שבא על סיפוקו מחוץ לגופה של המתלוננת. לאחר מכן הורה המערער למתלוננת לצאת מביתו. המתלוננת יצאה מהבית והמערער יצא אחריה והכה אותה ברחוב.

במעשיו האמורים, בעל המערער אישה שלא בהסכמתה החופשית; בעל אישה שלא בהסכמתה החופשית ותוך איום בנשק חם או קר; ביצע מעשה סדום באישה שלא בהסכמתה החופשית; ניסה לבצע מעשה סדום באישה שלא בהסכמתה החופשית; תקף את בת זוגו במספר הזדמנויות וגרם לה חבלות של ממש; איים על אדם בכל דרך שהיא פגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו; תקף קטין או חסר ישע שעליו הוא אחראי; ניסה לתקוף אדם שלא כדין; וניסה לשלח אש במזיד בדבר לא לו.

3. על פי האישום השני במועדים רבים, נהג המערער להכות את ילדיו בפניהם ובכל חלקי גופם, בידיו ובאמצעות חגורה. עוד צוין כי המערער סטר ל-א' בפניו והכה את ס' בעקבות בכייה. בנוסף, נטען כי במהלך חודשי האביב בשנת 2013, או בסמוך לכך, בעת שהמערער ו-א' שהו בחדר, הניח המערער, אשר היה ערום בפלג גופו התחתון, את ידו של

א' על איבר מינו החשופ. המערער החזיק את ידו של א' והניע אותה בתנועת שפשוף. המתלוננת שראתה את המתרחש התערבה ושאלה את המערער לפרש מעשיו. המערער עזב את ידו של א', הרים את מכנסיו והלך לחדר השירותים.

במעשיו האמורים, תקף המערער קטינים או חסרי ישע שעליהם הוא אחראי; וביצע מעשה מגונה בקטין שהוא בן משפחתו שטרם מלאו לו 14 שנים.

הכרעת הדין

4. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער, לאחר שמיעת ראיות, בכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום, למעט עבירה אחת של מעשה סדום שיוחסה לו באישום הראשון. הכרעת הדין נשענה בראש ובראשונה על עדותה של המתלוננת אשר נמצאה מהימנה. בשל כך, סקר בית המשפט בהרחבה עדות זו. בדבריו, ציין בית המשפט כי בא-כוח המערער עמד על פערים, סתירות ובקיעים בעדותה של המתלוננת, אך כי אין בהם כדי לאיין או לפגום "כהוא זה" בעדותה, כך ש"אין כל מקום לספק בדבר אמיתותה". לעומת זאת, דחה בית המשפט את גרסת המערער אשר הכחיש כי תקף את המתלוננת ואיים עליה, וטען כי יחסי המין עמה היו תמיד בהסכמה וכי מדובר בעלילת שווא. בין היתר, ציין בית המשפט כי עדותו לא הייתה אמינה; כי "הרושם שהותירה היה בלשון המעטה בעייתית"; וכי במהלך עדותו אף הכחיש דברים שהוכחו, דוגמת הגשת הבקשות לצווי ההגנה ומסירת הצווים לידיו.

5. בית המשפט המחוזי מנה מספר חיזוקים לגרסת המתלוננת, תוך שהפריד בין עבירות האלימות לעבירות המין. באשר לעבירות האלימות, נתמכה עדותה של המתלוננת בעדים אחרים שתיארו את סימני האלימות שראו, הקולות ששמעו ואת התנהלותו הכוללת של המערער. לעומת זאת, המתלוננת העידה בעדות יחידה אודות עבירות המין, כאשר לא הייתה כל עדות ראיה או ממצא אחר התומך בעדותה. בנוסף, העידו מספר עדים על כך ששמעו מפי המתלוננת אודות מה שעברה: באשר לעבירות האלימות, דברים ששמעו עוד במהלך חייה המשותפים של המתלוננת עם המערער; ובכל הנוגע לעבירות המין, דברים ששמעו רק לאחר שנעצר. עוד צוין, כי האירוע העוסק בידוי בקבוקי התבערה מצד המערער מערב את המתלוננת, אימה ואחותה, ושלוש העדויות מתייחסות לגביו. כן צוין, כי בשתי הפניות של המתלוננת לקבלת צווי ההגנה, מצויים תיאורים של מעשי האלימות של המערער.

6. בית המשפט המחוזי אף נדרש לכך שהמתלוננת לא העלתה כי הייתה קרוב לעבירות מין כה חמורות עד למעצרו של המערער, ובכלל זה לא עשתה כן במסגרת בקשותיה לקבלת צווי ההגנה. בית המשפט הטעים כי כאשר מדובר בעבירות מין, אין לייחס חשיבות רבה להשתהות בהגשת תלונה ולכבישת עדות, עקב מצבם הרגשי המסובך של הקורבנות לעבירות אלה. במקרה דנן, אכן השתהתה המתלוננת פרק זמן לא מבוטל בכל הנוגע להעלאת עבירות המין, אך נקבע כי קיימים הסברים סבירים ומשכנעים לכך: בושתה של המתלוננת מהסביבה; פחד ויחסי תלות שלה במערער; וכן חוסר ידיעה שלה כי המעשים הינם אסורים או בלתי נורמטיביים, או כי קיימת אפשרות להתלונן בגינם. משכך, קיבל בית המשפט את טענת המתלוננת, כי רק כאשר הייתה בטוחה שהמערער נמצא במעצר ואינו עתיד להשתחרר בקרוב, הרגישה חופשיה מספיק לספר למשטרה על אודות עבירות המין שביצע בה.

7. כאמור, למרות האמון שרחש בית המשפט המחוזי לעדותה של המתלוננת, קבע כי מתקיים ספק סביר לעניין מעשה סדום שיוחס למערער באישום הראשון - בדרך של הכנסת איבר מינו לפיה של המתלוננת - ועל כן זיכה את המערער מעבירה זו. בית המשפט הטעים, כי מדובר אך בספק לעניין אחד, אשר אינו מלמד על כך שהעדויות אינה

מהימנה או אמינה. נקבע כי, קיים בלבול, שמקים ספק סביר, באשר להתקיימות המעשה במסגרת האירוע שבו נטען בכתב האישום שאירע.

גזר הדין

8. לבית המשפט המחוזי הוגש תסקיר נפגעי עבירה בעניינם של המתלוננת ושני ילדיה. מהתסקיר עולה כי המתלוננת עברה טראומה מתמשכת, וכי קיים ביטוי חריף, חוזר ונשנה של פחד מוחשי לחייה נוכח נקמת המערער או מישוהו מטעמו. המתלוננת חשה שנים כי היא מוחזקת בבית כבתוך "כלא"; וסובלת מהפרעות שינה ומסיוטים הכוללים תכנים אלימים. המתלוננת אף סובלת מדימוי עצמי נמוך ומדימוי גוף פגוע, וחשה מחוללת, פגומה ומזהמת. היא אינה רוצה להתחתן שוב לעולם וסובלת מבידוד וניתוק, לצד קושי במתן אמון בגברים. אשר לילדים, צוין בתסקיר כי א' שכבר נגמל מחיתולים, חזר להרטיב, וכי ס' צמודה למתלוננת ותלויה בה. הערכת עורכת התסקיר הייתה כי הפגיעה בהתפתחות הילדים קשה, ותבוא לידי ביטוי בעתיד.

9. עוד הוגשו לבית המשפט המחוזי הערכת מסוכנות ותסקיר שירות מבחן בעניינו של המערער. בהערכת המסוכנות, תואר כי המערער שב ומכחיש כל אלימות כלפי המתלוננת ודבק בגרסתו כי מדובר בתלונת שווא. עוד תואר כי המערער מסרב להתגרש מאשתו ומעוניין לחזור ולהתגרר עמה; כי הפרופיל המצטייר מתוך המעשים בהם הורשע הוא של אדם רכושני וכוחני, אשר מתייחס לאשתו וילדיו כאל רכוש, ופוגע בהם בכל הזדמנות שגחמותיו לא נענות; וכי אלימותו הקיצונית אף גובלת בקווים סדיסטיים. בהיעדר כל נכונות להתערבות טיפולית מצד המערער, הוגדרה הפרוגנוזה הטיפולית כגרועה. בסיכומו של דבר, נקבע כי קיימת "מסוכנות מינית בינונית לרצידיביזם מיני", אשר עולה עוד יותר כלפי נשים עמן נמצא בקשר וכלפי ילדיו, או ילדים המצויים תחת מרותו. תסקיר שירות המבחן, התקשה להוסיף נתונים או מידע שיכולים לסייע בהבנת עולמו של המערער והרקע למעשיו, כאשר המערער תיאר את יחסיו עם המתלוננת כתקינים. עיקר התסקיר הוקדש לסקירת קורות חייו של המערער, אשר למד חמש שנות לימוד, וכמעט של עבד. נוכח הכחשתו של המערער וסירובו לטיפול, ההערכה הייתה לרמת סיכון ממשית ולקיומו של חוסר בשלות לבדיקה עצמית. המלצת קצינת המבחן הייתה להצבת גבול קונקרטי וממשי, בדרך של הטלת מאסר בפועל.

10. בטיעוניה לעונש עמדה המשיבה על הפגיעה האנושה והחמורה במתלוננת ובילדים הרכים – בגופם, בנפשם ובכבודם; על הערכים החברתיים המוגנים בהם פגע המערער; ועל הנסיבות החמורות של ביצוע מעשיו. בכלל זה, הטעימה המשיבה כי המערער הנהיג משטר של טרור; ניצל את מעמדו כלפי המתלוננת; והכתיב מערכת יחסים פוגענית ומשפילה שראשיתה עוד בליל הכלולות. המשיבה ציינה כי לדידה אין נסיבות לקולא, וטענה כי יש לקבוע מתחם ענישה הולם לכל אחד מהאירועים המתוארים בכתב האישום. על רקע דברים אלו, ציינה המשיבה את מתחמי העונש הראויים עבור כל אחד מהאירועים, ועתרה להטלת עונש מאסר בפועל לתקופה שלא תפחת מ-20 שנה.

מנגד, טען המערער כי יש לקבוע שמדובר במסכת אחת של עבירות, ליטול מתוך "ערימה" זו את העבירות החמורות ולגזור מהן את העונש. המערער לא הציע מתחם ענישה קונקרטי, אלא עתר לקביעת עונש הולם כמקובל בעבירות מסוג זה. הוא ביקש להתחשב בכך שזוכה מעבירה חמורה אחת; שאין לו עבר פלילי; שמאסרו הממושך יפגע בקשר עם ילדיו; ובכך שהסיכון הנשקף ממנו הוגדר כבינוני ולא גבוה. עוד הזכיר המערער כי אחות המתלוננת נשואה לאחיו, וביקש לתת את הדעת לקושי המשפחתי הנובע מהרשעתו ומשליחתו למאסר ממושך מדי.

11. בגזר דינו, נדרש בית המשפט המחוזי בהרחבה לשאלה האם מדובר ב"אירוע" אחד או מספר "אירועים". בית המשפט המשיך והטעים את הפגיעה החמורה והקשה בערכים המוגנים, תוך שקבע כי "קשה לדמות פגיעה קשה ממנה", כאשר המערער "נטל את המתלוננת, בעת שהייתה למעשה נערה צעירה בת 16, הפך אותה לחפץ וכפה עליה קיום יחסי מין נגד רצונה, תוך ניצול מרותו וכוחו, איומים והפחדה". לאחר שסקר את מדיניות הענישה הנהוגה, ציין בית המשפט את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. בין היתר, העובדה שהמערער אחראי לביצוע העבירות באופן בלעדי; הנזק שנגרם למתלוננת, בדמות פגיעה אנושה בנפשה ו"ערעור כל מסד האמון שלה בבני אדם ובמערכות יחסים זוגיות"; והפגיעה החמורה בשלמות גופם של ילדיו, כמו גם הפגיעה המינית ב-א'. באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הטעים בית המשפט כי המערער אינו נוטל אחריות על מעשיו ולא עשה כל מאמץ לתיקונם. למעשה, הנסיבה היחידה לקולא שנמצאה היא העדר עברו הפלילי, כאשר נקבע כי המשקל שיש לייחס לנתון זה הוא מוגבל. טרם מתן גזר הדין, ביקש בית המשפט לבחון את האפשרות כי המערער יסכים לסיום נישואיו עם המתלוננת, אך התברר מפי בא-כוחו כי הדבר אינו מעשי. משכך, נגזרו על המערער 18 שנות מאסר בפועל, לצד העונשים שפורטו לעיל. יוער כי בסוף דבריו, המליץ בית המשפט לשירות בתי הסוהר כי טרם צאתו של המערער לחופשות, תיבחן בקפידה רבה מסוכנותו כלפי המתלוננת וכן כלפי אחותה, וכי דבר היציאה לחופשה יימסר להן מבעוד מועד.

מכאן הערעור שלפנינו.

תסקיר משלים

12. בתסקיר המשלים, שתאריכו 3.4.2016, שהוגש לקראת הדין לפנינו, דווח כי במהלך מאסרו נרשמה לחובת המערער עבירת משמעת אחת בגין הפרת הוראת סוהר, כי שלוש בדיקות שתן שנלקחו ממנו נמצאו נקיות מסמים וכי הוא נמצא בקשר קונקרטי עם עו"ס האגף. עוד דווח כי המערער טרם החל לשלם את הפיצוי שהוטל עליו, וזוכה לביקורים מצד אמו ואחת מאחיותיו. ביחס לעבירות שביצע, כופר המערער בהאשמות המיוחסות לו, וטוען כי בני משפחתה של המתלוננת גרמו לה להגיש תלונה על מנת לקבל את כספי הפיצוי. קצינת המבחן שוחחה טלפונית עם המתלוננת - באמצעות אביה הדובר את השפה העברית - אשר תיארה כי מצבה ומצב הילדים השתפר מבחינה רגשית מאז מעצרו של המערער, וכי הם מטופלים על ידי אנשי מקצוע בלשכה לשירותים חברתיים. עוד מסרה המתלוננת כי המערער ומשפחתו אינם יוצרים עמה קשר; כי היא החלה בהליכי גירושין ממנו; כי הילדים אינם מבקרים את המערער במאסר, וגם כיום מבטאים חשש מפניו; וכי נוכח איומיו בעבר, היא חוששת כי לאחר שחרורו מבית הסוהר יתנקם בה ובילדיה. המתלוננת אף אישרה כי המערער טרם שילם לה את כספי הפיצוי.

תמצית נימוקי הערעור

13. המערער טוען - באמצעות בא-כוחו, עו"ד דוד ברהום - טענות רבות אשר יש בהן, לדידו, כדי להצדיק את זיכוי ולחלופין להוביל להפחתה בעונשו. אביא להלן את עיקרן.

14. קבוצת הטענות הראשונה של המערער מופנית כלפי עדותה של המתלוננת. המערער תוקף את קביעת בית

המשפט המחוזי באשר למהימנותה של המתלוננת. זאת, נוכח חוסר היגיון, הוספות, גוזמאות וסתירות אשר לטענת עולים מגרסאותיה. יתרה מכך, טוען המערער כי תלונתה של המתלוננת הוגשה על רקע סכסוך בינו לבין אביה ודודה, ועקב תלונה שהוא עצמו הגיש נגדם יום קודם להגשת תלונתה. מניע נוסף להגשת התלונה, עליו מצביע המערער, הוא התנהגותו "פורצת הגבולות", קרי, טענת המתלוננת כי התרועע במהלך הנישואין עם נשים אחרות. המערער אף טוען נגד החיזוקים שמצא בית המשפט לעדותה של המתלוננת, כי כלל העדויות הן של קרובי משפחתה, ומצביע על קשיים רבים העולים, לטענתו, מהשוואתן לגרסתה של המתלוננת. לבסוף, טוען המערער כי בתיק המבוסס כולו על מהימנותה של המתלוננת, זיכוי מהעבירה של מעשה סדום מעמיד בסימן שאלה את כל גרסת המתלוננת ושומט את הקרקע מתחת למכלול ההרשעה.

15. קבוצת הטענות השנייה עוסקת בשיהוי בהגשת התלונה על ידי המתלוננת. בעניין זה, מעלה המערער שתי טענות מרכזיות. ראשית, כי עיתוי הגשת התלונה במשטרה – הכוללת הן את עבירות האלימות והן את עבירות המין – מחליש את מהימנותה של המתלוננת. זאת, בייחוד נוכח העובדה שלטענת המתלוננת עבירות אלה אירעו כבר בליל הכלולות של בני הזוג, כארבע שנים לפני הגשת התלונה, ולא פסקו מאז. בכלל זה, חוזר המערער על טענתו כאמור, בדבר המניעים להגשת התלונה. שנית, טוען המערער לשיהוי בתהליך חשיפת עבירות המין. בתוך כך, מטעים המערער כי בשתי הבקשות לקבלת צווי ההגנה "אין זכר" לעבירות אלה. על כן, נטען כי הנימוקים המקובלים לשיהוי בהגשת תלונה – דוגמת בוש ופחד – אינם יכולים לעמוד במקרה דנן.

16. אשר לעונש, טוען המערער כי עונש המאסר שהוטל עליו הוא מופלג בחומרתו ואינו מוצדק בנסיבות העניין. עוד מצביע המערער על מספר פגמים שנפלו, לטענתו, בהליך גזירת הדין ואשר יש בהם כדי להביא להקלה בעונשו. בין היתר, נדרש המערער לשאלה האם יש לראות במעשיו "אירוע" אחד או מספר "אירועים"; ולכך שמעשי האלימות המופיעים באישום השני, נכללו גם באישום הראשון. לבסוף, טוען המערער כי היה מקום לייחס משקל רב יותר לנסיבות לקולא בעניינו, דוגמת גילו הצעיר והעובדה שאין לו עבר פלילי.

17. מנגד, טוענת המשיבה (אשר לא התייצבה לדין לפנינו, והסתפקה בעיקרי הטיעון שהגישה) – באמצעות באת-כוחה, עו"ד עידית פרג'ון – כי אין מקום להתערבותה של ערכאת הערעור בהכרעת הערכאה הדיונית אשר נסמכת, בעיקרו של דבר, על ממצאי עובדה ומהימנות ומבוססת כדבעי. המשיבה מטעימה את התרשמותו הבלתי אמצעית של בית המשפט המחוזי מהמתלוננת, וחוזרת על קביעותיו של בית המשפט אודות החיזוקים שמצא לעדות המתלוננת. בפרט, מפנה המשיבה לעדות אחותה של המתלוננת, הנשואה לאחיו של המערער, אשר מסרה פרטים לגבי האופן האלים בו נהג המערער ולעניין הפגיעה המינית במתלוננת. צוין כי האחות כלל לא הייתה מעוניינת למסור את העדות והתקשתה במסירתה. המשיבה ממשיכה ושוללת את הטענות בדבר השלכות השיהוי בהגשת התלונה, אשר אופייני לתיקים מסוג זה, וכן את ההסברים האלטרנטיביים שהעלה המערער להגשתה.

לעניין העונש, טוענת המשיבה כי המאסר הממושך אשר הוטל על המערער הולם את חומרת מעשיו, וכי אין מקום להתערב בו.

דין והכרעה

18. לאחר שעיינתי בהכרעת הדין ובגזר הדין, בפרוטוקולי הדיונים שהתנהלו בבית המשפט המחוזי, בהודעת הערעור, עמוד 7

בעיקרי הטיעון מטעם המשיבה ובמכלול הראיות, ולאחר ששמעתי את טיעוני בא-כוח המערער בדיון שנערך לפנינו, אציע לחברי לדחות את הערעור על שני ראשיו.

התערבות בממצאי עובדה של הערכאה הדיונית

19. כידוע, ערכאת הערעור תימנע מלהתערב בממצאי העובדה והמהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית על יסוד הערכת מהימנות ומשקל של ראיות שהובאו לפניה. הטעם העיקרי לכך, נעוץ בעובדה שלערכאה הדיונית יתרון מובנה על פני ערכאת הערעור, כיוון שהיא זו ששמעה והתרשמה ישירות מהעדים וצללה לנבכי הראיות והמסמכים שהובאו לפניה [ראו, למשל: ע"פ 9352/99 יומטוביאן נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 632, 643-644 (2000); ע"פ 2202/08 פסקו נ' מדינת ישראל, פסקה 37 והאסמכתאות שם (7.3.2012) (להלן: עניין פסקו)]. הלכה זו מקבלת משנה תוקף, ככל שמדובר בעדויות הנוגעות לעבירות מין, ובעיקר כאלה המתרחשות בתוך התא המשפחתי, המאופיינות מעצם טיבן בכך שבמקרים רבים העדות היחידה לביצוען היא עדותה של נפגעת העבירה [ראו, למשל: ע"פ 5229/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 והאסמכתאות שם (7.8.2008); ע"פ 10586/05 בן אברהם נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (5.1.2009)]. במקרים אלו, ובדומה למקרה דנן, מבוססת הכרעת הדין כמעט באופן מוחלט על התרשמות הערכאה הדיונית ממהימנות העדים שהעידו לפניה, ובפרט מעדותה של המתלוננת:

"במקרה כזה, מעצם טיבו, עוסקת העדות בנושא שהוא טראומטי ואינטימי כאחד, ולפיכך מתעורר לעתים קושי במתן עדות ברורה ורהוטה. בנסיבות כאלה הטון, אופן הדיבור, שפת הגוף וכל אותם גורמים שאינם שייכים ישירות לעולם התוכן – כל אלה מקבלים משקל חשוב עוד יותר" [ע"פ 6375/02 בבקוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2) 419, 425-426 (2004) (להלן: עניין בבקוב)].

20. כפי שצינתי בעבר, לצידו של הכלל האמור פיתחה הפסיקה שלושה חריגים, המאפשרים לערכאת הערעור להתערב בקביעותיה העובדתיות של הערכאה הדיונית [ראו, למשל: עניין פסקו, פסקה 37 והאסמכתאות שם]. החריג הראשון חל כאשר הממצאים מתבססים על ראיות בכתב ולא על הופעת העדים, כיוון שבמקרים אלו אין לערכאה הדיונית יתרון כלשהו על פני ערכאת הערעור [ראו, למשל: ע"פ 398/89 מנצור נ' מדינת ישראל, פסקה 4 לפסק דינו של השופט ג' בך (19.1.1994)]; החריג השני חל במקרים שבהם ממצאי הערכאה הדיונית מתבססים על שיקולים שבהגיון [ראו, למשל: ע"פ 5937/94 שאבי נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(3) 832, 835 (1995)]; עניינו של החריג השלישי במצבים בהם נפלו טעויות מהותיות בהערכת המהימנות של העדויות על ידי הערכאה הדיונית, כגון התעלמות מסתירות בעדות היודרות לשורשו של עניין או התעלמות מגורמים רלבנטיים להערכה של משקל העדות [ראו, למשל: ע"פ 4977/92 ג'ברין נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(2) 690, 696 (1993)].

21. את עיקר טענותיו מפנה המערער נגד התרשמותו של בית המשפט המחוזי מעדותה של המתלוננת, והחיזוקים שמצא לעדות זו. בעשותו כן, מבקש המערער להפעיל את החריג השלישי להלכת אי-ההתערבות שלעיל. אומר כבר עתה, כי לאחר שבחנתי את התרשמותו של בית המשפט מן העדויות שהובאו לפניו וכן את טענותיו של המערער, לא מצאתי פגם היודר לשורשו של עניין או התעלמות מגורמים רלבנטיים להערכת משקלה של העדות, המצדיקים את התערבותנו. לטעמי, במקרה דנן הכרעת דינו של בית המשפט סדורה, מנומקת כדבעי ומשכנעת, כך שחלות במלואן ההצדקות הניצבות בבסיס הלכת אי-ההתערבות. אפרט עתה את הסיבות שהביאוני למסקנתי זו.

22. בית המשפט המחוזי קבע כי עדוּתה של המתלוננת מהימנה ואמינה בעיניו, וכי לא מצא כי "כל אותם פערים, סתירות ובקיעים, שעליהם עמד בא כוחו המלומד של הנאשם (המערער - י.ד.) מאיינים או פוגמים כהוא זה" מהתרשמותו מעדות זו. בית המשפט הטעים כי "העדוּת הייתה קוהרנטית, ישירה ונרגשת, והתחושות שנותרו משמיעתה לא הותירו כל מקום לספק בדבר אמיתותה". קביעה זו נסמכה, רובה ככולה, על התרשמותו האישית והישירה של בית המשפט מעדותה של המתלוננת, ומההתרגשות הרבה בה תיארה את שחוותה, כאשר המערער יושב ומחייך מעת לעת במהלך עדוּתה. המערער טוען כי קיימות סתירות בעדות המתלוננת היורדות לשורשו של עניין, וכן חוסר היגיון וגוזמאות העולות מגרסאותיה. דין טענה זו להידחות.

23. כידוע, בסעיף 57 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות) נקבע כי:

"סתירות בעדותם של עדים אין בהן, כשלעצמן, כדי למנוע מבית המשפט לקבוע עובדות שלגביהן חלו הסתירות".

כלל זה חל ביתר שאת כאשר מדובר בקביעת מהימנות של נפגעי עבירות מין. כבר נקבע לא אחת, כי במקרים של עבירות מין אין לבחון את גרסת המתלוננת בפריזמה שבה נבחנות עדויותיהם של מתלוננים בעבירות אחרות, כך שאין לצפות מנפגעי עבירות מין להיות "מכשיר לדיוק אוטומטי" [ראו, למשל: ע"פ 6643/05 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 23 (3.7.2007); ע"פ 2847/11 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 41 (11.7.2013)]. יפים לעניין זה דברים שנאמרו בע"פ 993/00 נור נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(6) 233, 205 (2002) (להלן: עניין נור):

"אין לצפות מאדם כי יזכור פרטי אירוע טראומטי כאילו תיעד אותו בזמן אמת, בייחוד כאשר מדובר בקורבן עבירת מין. לפיכך השאלה איננה אם קיימים אי-דיוקים ואי-התאמות בפרטים, אלא אם המיקשה כולה היא אמינה ואם הגרעין הקשה של האירועים והתמונה הכוללת המתקבלת מן העדות והחיזוקים לה מאפשרים מסקנה בדבר אשמת הנאשם מעבר לכל ספק".

בענייננו, עדוּתה של המתלוננת איננה נקיה מאי-דיוקים וסתירות מסוימות, ואין היא תואמת לחלוטין עדויות אחרות בתיק. עם זאת, כפי שהטעים בית המשפט המחוזי, יש לזכור כי מדובר באירועים רבים המתפרשים על פני ארבע שנות נישואין ומטבע הדברים הזיכרון אינו חד וממוקד, כך שסביר שיהיו תיאורים שאינם זהים לאותו מקרה. לאחר שעינית בחומר שהונח לפנינו ובחנתי את טענותיו של המערער נגד עדוּתה של המתלוננת, דעתי כי הסתירות ואי-הדיוקים בדברי המתלוננת אינן מהותיים ואין בהם כדי לכרסם במהימנותה. שוכנעתי כי עדוּתה של המתלוננת מושתתת על גרעין של אמת והיא כוללת סיפור ברור, רציף ויציב שיש בו כדי לתאר את הטראומה הקשה שהייתה מנת חלקה משך ארבע שנים. בנימוקי הערעור, מצביע המערער על סתירות וקשיים רבים אשר יש בהם לטענתו כדי לקעקע את מהימנותה של המתלוננת. זאת, בלי להצביע על סתירות או קשיים ספציפיים, שהם בעלי המשקל המכריע מבחינתו. משכך, אדרש אך לדוגמאות מספר, וסבורני שיש בהן כדי להעיד על הכלל כולו.

24. דוגמא אחת (סע' 50-54 לנימוקי הערעור) לאירוע שעל פי המערער "אינו מתיישב עם השכל הישר", היא תיאורה של המתלוננת את האונס - שכלל אף את הכאתה על ידי המערער - שאירע כשהלכה לאסוף מבית המערער את כרטיס קופת החולים של ס' (אירוע זה כונה בפי בית המשפט המחוזי "אירוע איסוף החפצים"). המתלוננת העידה כי אימה לא נתנה לה ללכת לבד לביתו של המערער, ועל כן שלחה עמה את אחיה (עמ' 52 לפרוטוקול). אם זו הייתה כל מטרתה של שליחת האח עם המתלוננת, תוהו המערער, מדוע נתנה לו המתלוננת לעזוב אותה לבד בבית. לטענתו, הסבריה השונים של המתלוננת - כי המערער ביקש מאחיה ללכת לקנות משהו (עמ' 36 לפרוטוקול); או שאחיה הלך להביא את תעודת הלידה שלו מבית הוריהם (עמ' 37 לפרוטוקול) - "אינם מספקים". עוד העידה המתלוננת, כי מיד לאחר האונס ראתה מספר טלפון של אישה אחרת, ושאלה את המערער אודותיו (שם, שם). ביחס לכך, טוען המערער כי "קשה להלום שמיד אחרי שהמערער אנס אותה", התעורר אצל המתלוננת "רגש הקנאות". לבסוף, נטען כי "לא יעלה על הדעת" כי למרות המכות שהפליא המערער במתלוננת, לפי גירסתה, לא זיהה זאת אחיה כמה דקות לאחר מכן והמתלוננת לא סיפרה לו על התקיפה שארעה (שם, שם).

בית משפט זה קבע בהזדמנויות רבות, כי אין לבחון בדיעבד חוסר "סבירות" בהתנהגותה של מתלוננת, ולקבוע כי משום כך אין היא דוברת אמת. התנהגותה של מתלוננת בעבירת מין עלולה להיראות בדיעבד לא הגיונית ולא רציונאלית, אולם יש לנקוט במשנה זהירות כאשר מבקשים לבחון את התנהגותה בחוכמה שלאחר מעשה [ראו, למשל: ע"פ 1258/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(6) 625, 639-640 (2004); ע"פ 3873/08 אטיאס נ' מדינת ישראל, פסקה 98 והאסמכתאות שם (6.9.2010)]. נדמה כי די בכך כדי לדחות את הטענות שהעלה המערער בהתייחס לדוגמא דנן. יוער כי בנימוקי הערעור, מצויות טענות נוספות בדבר חוסר הסבירות שבהתנהגותה של המתלוננת - דוגמת הטענה כי היה עליה לברוח מהבית (סע' 55 לנימוקי הערעור) - אשר גם אותן יש לדחות מכל וכל, מאותו הטעם. למעלה מן הצורך, יוער לגופן של הטענות המפורטות בדוגמא דנן, כי מעדותה של המתלוננת עולה כי, אחיה היה אך בן 15 בתקופה הרלבנטית (עמ' 52 לפרוטוקול), כך שסביר שהמערער הצליח להפעיל על שניהם מניפולציות; וכי בהמשך דבריה - כהסבר כללי לכך שאנשים אחרים לא ראו את סימני האלימות - אמרה כי נוכח דרישותיו של המערער "שאף אחד לא ידע מזה", הייתה מכסה את גופה בבגדים ארוכים (עמ' 63 לפרוטוקול).

25. טענות המערער בדבר מעשי האלימות כלפי ס', מהוות דוגמא שניה לפגם נטען בגרסאות המתלוננת (סע' 47 לנימוקי הערעור). המערער מפנה לאמירתה של המתלוננת כי "זרק אותה (הכוונה ל-ס' - י.ד.) על הרצפה" (במסמך מתיק הרווחה שנפתח לאחר הגשת התלונה, וסומן נ/9), וטוען כי "כל אדם בר דעת יודע כי הטלת תינוק אל הרצפה עלולה לגרום לנזקים קשים ביותר". זאת, בייחוד נוכח העובדה ש-ס' הייתה כבת שנתיים בתקופה הרלבנטית, וטענתה של המתלוננת כי המערער מנע מ-ס' טיפול רפואי (עמ' 32 לפרוטוקול). על כן, מסיק המערער כי "אירוע זה כלל לא התרחש וכולו המצאה". אלא שבניגוד לנרמז בנימוקי הערעור - לפיהם גם בעדותה, תיארה המתלוננת כי ס' נזרקה על הרצפה - הרי שמעיון בפרוטוקול עולה תמונה שונה. המתלוננת תיארה כי המערער "תפס את הילדה והוא זרק אותה ככה על המיטה (ההדגשה אינה במקור - י.ד.)" (עמ' 31 לפרוטוקול); וכי הוא "תפס אותה לקח אותה וזרק אותה לספה, לכיוון הספה (ההדגשות אינן במקור - י.ד.)" (עמ' 35 לפרוטוקול), כאשר כתוצאה מכך ס' "הקיאה דם". יוצא, כי בניגוד לטענת המערער אודות הוספות והגזמות בעדותה של המתלוננת וחוסר היתכנותם של תיאוריה, הרי שהמתלוננת דווקא הקפידה לתאר את הדברים כהווייתם. בסיכומו של דבר, אין ספק כי אין בדוגמא זו משום סתירה מהותית (ומשכנעת) בגרסת המתלוננת, שיש בה כדי לקעקע את טענותיה בדבר אלימותו של המערער כלפי ס'.

26. כדוגמא אחרונה, אדרש לטענות המערער בדבר המעשה המגונה שביצע ב-א' (סע' 69 לנימוקי הערעור). אין לחדד כי בעניין זה קיים פער מסוים בין גרסאותיה של המתלוננת. בצדק, מצביע המערער על כך שבמסמך נ/9 מתואר

כי המערער "מטריד את הבן מינית, 'מלטף' את כל הגוף שלו באמצעות איבר המין שלו". לעומת זאת, בעדותה תיארה המתלוננת כי המערער "היה מבקש מהילד שישים את היד שלו על איבר המין שלו [...] הוא היה נותן לילד כאילו שיאונן לו" (עמ' 41 לפרוטוקול). אף שהרשעתו של המערער בעבירת המעשה המגונה נסמכה על עדותה של המתלוננת בלבד - כפי שהטעימה באת-כוח המשיבה בפתח הדיון לפני בית המשפט המחוזי (עמ' 6 לפרוטוקול) - סבורני כי לא היה בפער זה כדי להצדיק את זיכויו של המערער מעבירה זו בערכאה הדיונית, וקל וחומר שהוא איננו מצדיק את התערבותנו בהכרעתה. כאמור לעיל, אין לצפות מהמתלוננת להיות "מכשיר לדיוק אוטומטי" בבואה לתאר את שהתרחש. דברים אלו נכונים במיוחד, נוכח העובדה שאין מדובר בסתירה בתוך עדותה של המתלוננת גופה. בעדותה נשאלה המתלוננת - הן בחקירה הראשית והן בחקירה הנגדית - אודות הפרטים והנסיבות המדויקים, בהם ראתה את מעשיו של המערער (עמ' 41-42; ועמ' 50-51 לפרוטוקול), ובית המשפט השתכנע כי תיאוריה של המתלוננת והפרטים שמסרה מדויקים ומהימנים. בשולי הדברים, יוער ביחס למסמך נ/9, כי בפתחו של המסמך מופיעה כ"הערת מתורגמן" ההערה הבאה: "אני מדגיש שיש מילים בערבית שהכתב יד במסמך שנתת לי לא היה ברור, לכן לא הצלחתי לתרגם מילה במילה". משכך, יש לתהות עד כמה ניתן לדייק בכל מילה המופיעה במסמך זה, כפי שמבקש המערער לעשות.

27. כאן המקום אף לדחות את טענת המערער, אותה שב והעלה במסגרת הערעור, אודות שני המניעים שהובילו את המתלוננת להגשת תלונת שווא. אף אם הייתי מקבל את טענת המערער אודות העיתוי של הגשת התלונה במשטרה - כנובע מכך שהגיש נגד אביה ודודה של המתלוננת תלונה יום קודם לכן - הרי שאין בכך כדי לפגום כהוא זה בתוכן תלונתה. יתרה מכך, פניות המתלוננת לקבלת צווי ההגנה נעשו עובר לתלונה שהגיש המערער במשטרה; וקיימות עדויות בדבר מעשי האלימות שביצע במתלוננת לאורך כל שנות נישואיהם. לבסוף, בית המשפט המחוזי קבע כי מהימנותה של המתלוננת איננה מוטלת בספק, ומהטעמים שפורטו לעיל סמכתי את ידי על קביעה זו. כלל הדברים הללו, מובילים למסקנה כי יש לדחות את טענות המערער כי מדובר בתלונת שווא.

28. כזכור, עדותה של המתלוננת בדבר האירועים נשוא כתב האישום, לא עמדה לבדה, ונמצאו לה חיזוקים משני מקורות: עדויות של עדים שראו ושמעו את עבירותה אלימות, וכן את סיפוריה של המתלוננת אודות; ועדויות של עדים ששמעו את סיפוריה של המתלוננת ביחס לעבירות המין. בעניין חיזוקים אלו, הטעים בית המשפט המחוזי כי בהכחשת הגורפת של המערער, פרש את יריעת המחלוקת למלוא רוחבה, כך שטיבן של הראיות המחזקות יכול להיות מוגבל יותר ולהתייחס לחלקים מרכזיים פחות בתחום המחלוקת [ראו, בעניין זה: ע"פ 3372/11 קצב נ' מדינת ישראל, פסקה 142 לפסק דינה של השופטת (כתוארה אז) מ' נאור והאסמכתאות שם (10.11.2011) (להלן: עניין קצב)].

29. המערער מטעים כי הרשעתו נסמכה כולה על עדויות, בלי שהובאה כל ראייה מוחשית או חפצית, דוגמת תיעוד רפואי או תמונה של החבלות שגרם למתלוננת. עוד טוען המערער, כי כלל העדים שהובאו על ידי המשיבה הם עדים מעוניינים, בני משפחתה הקרובה של המתלוננת, ועל כן היה על בית המשפט המחוזי לבחון אותן בזהירות מיוחדת. המערער ממשיך וסוקר את העדויות אחת לאחת, עומד על סתירות וקשיים ביניהן לבין עדותה של המתלוננת וטוען כי היה על בית המשפט - בייחוד נוכח הזהירות הנדרשת, כאמור - להסיק כי הן דווקא מעידות על היעדר מהימנותה ואמינותה של המתלוננת. לבסוף, טוען המערער בכל הנוגע לעדויות אודות עבירות המין, כי הן עדויות "מפי השמועה", ועל כן מדובר בראיות שאינן קבילות ואינן יכולות להוות חיזוק לעדותה של המתלוננת.

30. כבר נקבע בבית משפט זה לא אחת, כי ניתן להשתית הרשעה בעבירות מין על עדותה היחידה של נפגעת העבירה, היא המתלוננת, בלי צורך בתוספת ראייתית כלשהי לשם כך. זאת, בתנאי שבית המשפט יפרט את הטעמים שהביאו אותו להעדיף את גרסת הנפגעת על פני גרסת הנאשם [ראו: סעיף 54א(ב) לפקודת הראיות; ע"פ 7396/07

פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (7.5.2009); ע"פ 10711/07 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (4.9.2008); ע"פ 288/88 גנדור נ' מדינת ישראל, פ"ד מב(4) 45, 49 (1988). שיעורה הראוי של ההנמקה הדרושה נקבע בכל מקרה לפי נסיבותיו, בהתאם לחוזקתה או חולשתה של העדות העיקרית [ראו, למשל: עניין נור, בעמ' 216; עניין בבקוב, בעמ' 424-425]; ע"פ 4187/04 גנטשקה נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (21.6.2006). יוטעם לעניין זה, כי מתן אמון מלא ומפורש בגרסתו של אחד מבעלי הדין, יש בו כדי לענות על דרישת ההנמקה [ראו, למשל: ע"פ 1385/06 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 34 (6.4.2009); ע"פ 465/06 אביבי נ' מדינת ישראל, פסקה 34 (6.2.2008)].

סבורני, כי הנמקתו השיטתית והממצה של בית המשפט המחוזי בהכרעת דינו, עומדת בחובת ההנמקה במובן סעיף 54א(ב) לפקודת הראיות. בית המשפט סקר בהרחבה את עדותה המפורטת של המתלוננת, והטעים כי המערער, מנגד, הרבה לענות על שאלות שנשאל כי הוא אינו זוכר, כאשר "הדבר היחיד שאותו כן זכר היה אותה אידייליה זוגית ביחסיו עם המתלוננת". בית המשפט נתן אמון מלא בגרסתה של המתלוננת וקיבל אותה במלואה – למעט ביחס למעשה הסדום שיוחס למערער באישום הראשון – ודי היה בכך כדי להרשיע את המערער. אלא שבית המשפט לא הסתפק בכך בלבד, ומצא חיזוקים לגרסת המתלוננת בעדויות נוספות, שיש בהן כדי להרחיב באופן משמעותי את הבסיס הראייתי עליו נשענת הרשעת המערער. אף אני סבור כי יש למצוא בעדויות הנוספות שהובאו חיזוקים לעדותה של המתלוננת. אדרש בקצרה לטענותיו של המערער שהובאו נגד מסקנה זו.

31. אשר לטענה בדבר היותם של כלל העדים בני משפחתה הקרובה של המתלוננת; המערער מפנה לפסיקה המורה על הזהירות המתחייבת בבחינתן של עדויות במקרים אלו, בייחוד כאשר לבני המשפחה הייתה הזדמנות להידבר ביניהם ולתאם גרסאות. עם זאת, יש להדגיש כי המדובר אך בזהירות שעל בית המשפט לנקוט, כאשר אין חולק על כך כי עדותו של בן משפחה יכולה להוות חיזוק לעדות של בן משפחה אחר [ראו: יעקב קדמי על הראיות 325 והאסמכתאות שם (2009) (להלן: קדמי)]. בית המשפט המחוזי בחן בקפידה את העדויות שנשמעו לפניו, ואין ממש בטענת המערער לפיה לא עמד ב"חובת הזהירות" המוטלת עליו בנסיבות דנן. לעניין החיזוקים לעבירות האלימות, אף קבע בית המשפט כי:

"אני נכון להניח כטענת בא כוח הנאשם (המערער – י.ד.), כי העדויות בעניינים אלה, כאשר בוחנים אותן עם זכויות מגדלת, כפי שעשה בסיכומי, מלמדות על קשיים כאלה ואחרים בגרסאות, ואולי אף על ניסיון להאדרת התיאורים מצדם של העדים השונים על מה ששמעו. יחד עם זאת, עיון מעמיק בעדויות מלמד שהיו תמיכות ממקורות שונים להפעלת אלימות של הנאשם על המתלוננת ועל הילדים וכי אין המדובר, כפי שקרה בעבירות המין, בעדויות על דברים שאמרה המתלוננת; אלא, כי חלק מהעדים ראו את מעשי האלימות, וחלקם ראו את תוצאותיהם [...] ככלל, הראיות כולן מצביעות על דפוס התנהגות אלים מצד הנאשם כלפי המתלוננת וכלפי הילדים ותומכות בגרסת המתלוננת. אכן, היו עדויות שונות זו מזו, [...] אך אין די בקיום עדויות שונות מן הסוג הזה כדי לשלול את המשקל המצטבר של כל אותן ראיות לתמיכה בגרסת המתלוננת" (סע' 97 להכרעת הדין).

לאחר שעיינתי בכלל הטענות שהעלה המערער, הגעתי לכלל מסקנה זהה לזו שאליה הגיע בית המשפט המחוזי. לא מצאתי כי יש באותן סתירות או גוזמאות עליהם הצביע המערער, כדי לבטל כליל את משקלן של העדויות המחזקות את עדותה של המתלוננת, וקל וחומר שאין בהן כדי לערער על מהימנותה.

32. כדוגמא לקשיים שהעלה המערער, אדרש לטענותיו ביחס לעדותה של ג', אחותה של המתלוננת (סע' 125-128 לנימוקי הערעור). בית המשפט המחוזי מצא כי יש בעדות זו משום חיזוק משמעותי לגרסתה של המתלוננת, נוכח העובדה ש-ג' נשואה לאחיו של המערער, כך שהועמדה במצב "בלתי נסבל" וחששה ממה שיארע לה אם תעיד. בית המשפט אף קבע כי "הדבר האחרון שניתן להניח לגבי עדותה של ג' הוא כי ניסתה ל'נפח' את האירועים מעבר למה שראתה ושמעה כדי לפגוע בנאשם (המערער - י.ד.) או במשפחתו". סומך אני את ידי על קביעה זו. מעיון בפרוטוקול העדות לפני בית המשפט, ניכר כי ג' מסתייגת ממתן העדות (עמ' 187, 195), והיא מציינת כי איימו עליה בכך שיגרשו אותה מבעלה (עמ' 188). על שאלות מסוימות אף מסרבת ג' לענות (עמ' 206). זאת, על אף שהובהר לה כי הודעותיה במשטרה, בהן מסרה כבר את גרסתה, הוגשו לעיון בית המשפט (עמ' 187). יתרה מכך, נדמה כי ג' אכן מתארת את האירועים כהווייתם, בלי הוספות או גוזמאות אודות מעשי המערער. כך לדוגמא, כאשר נשאלה האם המערער היכה את בנו, מתקנת ג' ומציינת כי המתלוננת סיפרה לה רק אודות הכאת הבת (עמ' 190). המערער הצביע על קשיים מסוימים בעדותה של ג' - דוגמת התאריך המדויק בו ראתה סימנים כחולים על ידיה ורגליה של המתלוננת - אך מדובר בפרטים שוליים אשר אינם פוגמים בעיקרה של העדות, ובחיזוק שהיא מהווה. עיון מדוקדק, אף מראה כי אין ממש בטענות בדבר הסתירות בין עדות המתלוננת לבין עדותה של ג'. כך לדוגמא, המתלוננת סיפרה רק כי לא יצאה מהבית עד שעינה הנפוחה הבריאה, ולא שללה במפורש כי אחותה ראתה את עינה (עמ' 54). משכך, תיאורה של ג' כי ראתה את המתלוננת בביתה עם עין נפוחה, סבירה ויש לדחות את טענות המערער לעניין זה.

33. אשר להיותן של העדויות על עבירות המין "מפי השמועה"; נדמה כי בטענותיו (סע' 120 לנימוקי הערעור), מבלבל המערער בין עדות המהווה ראיה לאמיתות תוכן הדברים שנאמרו בה, אשר ככלל איננה קבילה, ובין עדות על עצם מסירת הדברים לעד [ראו, לעניין זה: קדמי, בעמ' 553-554]. כפי שציינה המשיבה, העדויות שהובאו אודות עבירות המין הובאו כעדות לעצם אמירת הדברים על ידי המתלוננת. אף בית המשפט המחוזי הטעים, כי מדובר בעדויות המתייחסות לדברים שנשמעו מפי המתלוננת לאחר שהגישה את התלונה, כך שנהיר כי אין הכוונה לכך שמדובר בראיה לעצם התרחשותן של עבירות המין (וכך יש להבין את קביעת בית המשפט כי "המדובר בעדות מפי השמועה", בסע' 95 להכרעת הדין).

34. עוד יוער, כי כבית המשפט המחוזי מצאתי אף אני חיזוק מרכזי לעבירות המין שבביצוען הורשע המערער, ברצונו לגרום למתלוננת לקיים יחסי מין עם חבריו תמורת תשלום. עניין זה עלה מספר פעמים בעדותה של המתלוננת (עמ' 18, 23-24 לפרוטוקול), ונרמז עוד לפני הגשת התלונה, במסגרת הבקשה השנייה לקבלת צו ההגנה (ת/ו-7). דבר האפשרות לשימוש בגופה של המתלוננת להפקת הכנסה - אותה כינה בית המשפט בצדק, כ"החפצה" מצדו של המערער, הרואה את המתלוננת כחפץ שיכול לעשות בו כרצונו - אף נלמד מעדותה של ג', אשר בהודעתה במשטרה אף הוסיפה על דברי המתלוננת וציינה את המחיר בה נקב המערער: 100 ש"ח לגבר (ת/10); וכן מעדותו של ג.ז., דודה של המתלוננת (עמ' 152 לפרוטוקול).

35. בשולי הדברים, יוער כי אין ממש בטענות המערער בדבר המסקנה שיש להסיק לטעמו מזיכוי מעבירת מעשה הסדום שבאישום הראשון. בית המשפט המחוזי הבהיר כי הספק שמצא ביחס לעבירה זו, "אינו מלמד על כך שהעדות אינה מהימנה או אמינה, אלא כי קיים בלבול מסוים שמקים ספק סביר באשר להתקיימות המעשה במסגרת האירוע שבו נטען שאירע ולא יותר". ואכן, מעיון בפרוטוקול עדותה של המתלוננת עולה, כי היא לא תיארה את אותה התרחשות, שעניינה הכנסת איבר מינו של המערער לפיה, למרות שסיפרה באופן נרחב על התרחשויות אחרות (עמ' 42-43). רק לאחר שביקשה באת-כוח המשיבה "לרענן את זיכרונה" ענתה המתלוננת בחיוב לשאלתה. אשר על כן, נדמה כי דווקא אותו החוסר והבלבול בתיאורה של המתלוננת בכל הנוגע למעשה דנן - בגינם זוכה המערער - יש בהם

כדי ללמד על ה"יש" הראייתי ביחס לשאר תיאוריה המפורטים של המתלוננת, ועל מהימנות עדותה.

36. עינינו הרואות כי במקרה דנן לא נמצאו סתירות מהותיות בעדותה של המתלוננת שנותרו ללא מענה, אלא סתירות שוליות בלבד אשר אינן מלמדות, כלל ועיקר, כי קיים ספק בדבר התקיימות האירועים נשוא כתב האישום. כאמור, אף הקשיים שהעלה המערער ביחס לחיזוקים שמצא בית המשפט המחוזי לעדות המתלוננת, אין בהם כדי לפגום במהימנותה.

כבישת עדות של קרבן עבירת מין

37. כזכור, המערער טוען למעין שיהיו "כפול": ביחס לעצם הגשת התלונה במשטרה, בה תוארו הן עבירות האלימות והן עבירות המין; וכן שיהיו ביחס לתהליך חשיפת עבירות המין. המערער מטעים כי המתלוננת כבר פנתה, בשתי הזדמנויות שונות, לבית המשפט לענייני משפחה בבקשה לקבלת צווי ההגנה, כך שהנימוק לשיהיו המבוסס על בושח ופחד הוא חסר ביסוס. "אם אכן המתלוננת נטלה את גורלה בידה", כך נטען, "לא מתקבל על הדעת כי אזרה אומץ לומר דברים קשים נגד המערער, אך כבשה פנימה את נושא עבירות המין". המערער אף מבקש לדחות את שסיפרה המתלוננת בדבר חוסר מודעותה לכך שיחסי מין בכפייה הינם אסורים. זאת, כיוון ש"אין לקבל שאדם החי במדינת ישראל וכבר עמד על דעתו לא יודע כי שימוש באלימות וכפיית יחסי מין הוא פסול". עוד נטען, כי המתלוננת עצמה הודתה כי שכנתה אמרה לה כי "דברים כאלה אסור שיקרו", והיא אף עודדה אותה להגיש תלונה במשטרה (עמ' 66-67 לפרוטוקול). דין של טענות אלה להידחות.

38. כבר נפסק לא אחת כי אין בכבישת עדות מצד נפגעי תקיפה מינית, כשלעצמה, כדי לפגוע במהימנותה של העדות, כאשר ההסברים והסיבות לכבישת עדות עשויים להיות שונים ומגוונים, ואין זה חריג כי כבישת עדות בעבירות מין תימשך שנית רבות [ראו, למשל: ענין קצב, פסקה 128 לפסק דינה של השופטת (כתוארה אז) מ' נאור]. באשר לקושי של קורבנות עבירות מין לחשוף את צלקותיהם, יפים דבריו של השופט (כתוארו אז) מ' חשין:

"הגשת תלונה וכל הבא לאחריה כרוכים בנכונות להיחשף ולשתף זרים בתחושות של פגיעה וכאב, ויש בה אף מעין-היתר לרשויות החקירה ולבית-המשפט לחדור אל תחומי פרטיותה של המתלוננת. לעתים מדמים ניסיון כואב וקשה זה ל"אונס שני", והניסיון מלמד כי יש שמתלוננת קורסת על דוכן העדים. בהגשתה של תלונה אפוא נוטלת מתלוננת על עצמה סיכון לא קטן של פגיעה נפשית, ולא אחת עדים אנו לרגשי נוחם שחשה מתלוננת על עצם הגשת התלונה ולנטייתה להאשים את עצמה במעשה שנעשה" [רע"פ 5877/99 יאנוס נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(2) 97, 117-118 (2004)].

39. די בדברים אלו כדי לדחות את טענתו של המערער בדבר עצם השיהיו בהגשת התלונה. אשר לשיהיו בתהליך חשיפת עבירות המין, יוטעם כי בית המשפט המחוזי נדרש לכך שהמתלוננת לא העלתה כי הייתה קורבן לעבירות מין כה חמורות עד לאחר מעצרו של המערער, וקבע בעניין זה כי "חוסר ההגיון שיכול להתלוות בראייה מרחוק אינו נחלת מי שחזה במתלוננת מעידה בבית המשפט". בית המשפט המשיך וקבע כי:

"אני מאמין למתלוננת כי התביעה לספר על הדברים האלה לאמה ולאחותה ובוודאי לאביה, וכי בשלב שבו כבר הייתה

נכונה לעשות כן קם החשש הממשי מתגובתו של הנאשם (המערער - י.ד.). תחושה זו של חוסר נוחות, מבוכה ובושה, על לא עוול בכפה, ליוותה את המתלוננת גם במהלך עדותה. אני מקבל את ההסבר שנתנה המתלוננת לאותו שיהוי - שנבע מכך שרק כאשר הייתה בטוחה שהנאשם נמצא במעצר ואינו עתיד להשתחרר בקרוב הרגישה חופשייה מספיק לספר על כך למשטרה. [...] התיאורים שנתנה המתלוננת כללו פרטים רבים, שקשה להעלות על הדעת שהמציאה אותם, במיוחד כאשר מדובר בפרטים אינטימיים ותיאורים גרפיים של חיי המין של בני הזוג" (סע' 91 להכרעת הדין).

קביעה זו של בית המשפט המחוזי מקובלת עלי. פחדה של המתלוננת מפני המערער, אשר איים כי יפגע בה, ואף ירצח אותה, אם תספר על מעשיו חוזר כחוט השני לאורך כל עדותה (ראו, למשל: עמ' 38, 46, 48, 61 לפרוטוקול), והוא מהווה את ההסבר העיקרי לשיהוי בהגשת התלונה. במקום אחד, תיארה המתלוננת מדוע לא סיפרה אודות עבירות המין שביצע בה המערער:

"ש: כשהגעת הביתה להורים בלי הילדים. מה סיפרת? סיפרת להם הכל מה שסיפרת לנו?

ת: סיפרתי להם שהוא הרביץ לי והיכה אותי. כי אני לא הייתי מספרת לאף אחד על מה שקורה איתי.

ש: למה?

ת: כי ר' (המערער - י.ד.) איים עלי ואמר לי במידה ואת תספרי למישהו אני ארצח אותך. ופחדתי המון מזה. והעדפתי לשתוק מאשר לספר. כי אני מפחדת ממנו.

ש: אז אני מבין שסיפרת על המכות אבל לא סיפרת על האונס ולא סיפרת על הסכין.

ת: סיפרתי להם שהוא רדף אחרי עם סכין.

ש: אבל על האונס לא סיפרת.

ת: לא. לא סיפרתי". (עמ' 21 לפרוטוקול).

במקום אחר, מתארת המתלוננת כי אף הבושה הובילה לכך שלא סיפרה לאימה אודות עבירות המין שביצע בה המערער:

"ש: מה סיפרת לאמא שלך?

ת: על מה?

ש: לא יודע. על מה שקורה בינך לבין ר' (המערער - י.ד.). מה סיפרת לה?

ת: סיפרתי לה שהוא היה תמיד מכה אותי.

ש: אונס?

ת: לא.

ש: מין בכוח היית מספרת לה?

ת: לא.

ש: ולא שאלת אותה אף פעם האם ככה זה צריך להיות.

ת: לא. אבל הייתי מתביישת הייתי מתביישת לספר לה את זה (ההדגשה אינה במקור - י.ד.). (עמ' 66 לפרוטוקול).

נדמה כי בפנייתה לקבלת צווי ההגנה, הייתה למתלוננת מטרה אחת, מוגדרת וברורה: להרחיק את המערער מעליה ומעל ילדיה. לשם השגת מטרה זו, די היה בחשיפת אלימותו הרבה של המערער - דבר שהיה ידוע בלאו הכי, כעולה מהעדויות הנוספות שהובאו - ועל כן לא ראתה צורך בחשיפת עבירות המין. עבירות אלה לא היו ידועות לאנשים אחרים מלבדה, וממילא חשיפתן כללה ללא ספק מימד מרכזי של פחד ובושה. עוד יש לחזור ולהדגיש, כי במסגרת הבקשה השנייה לקבלת צו ההגנה (ת/7), והדיון שהתקיים בבית המשפט לענייני משפחה בבקשה זו (ת/8), מוזכר כי המערער אנס את המתלוננת, לצד האמירות על התנהגותו האלימה. משכך, טענת המערער כי לעבירות המין "אין זכר" לפני הגשת התלונה, משוללת יסוד. כפי שהסבירה המתלוננת, רק כאשר נעצר המערער והיא הייתה סמוכה ובטוחה כי לא יאונה לה רע, הרגישה בנוח לחשוף את קיומן של עבירות המין ולפרט אודותן (עמ' 28, 39, 63 לפרוטוקול). בסיכומו של דבר, המתלוננת סיפקה בעדותה הסבר המניח את הדעת לתהליך חשיפת עבירות המין. כאמור לעיל, אין לבחון בדיעבד חוסר "סבירות" בהתנהגותה של המתלוננת, ועל כן יש לדחות את הטענה כי לא ייתכן שלא חשפה את עבירות המין למרות שכבר "לקחה את גורלה בידיה".

40. די בהסבר הנעוץ בפחד, ובמידה מועטה יותר בבושה, כדי לדחות את טענות המערער בדבר השיהוי בחשיפת עבירות המין. למעלה מן הצורך, אעיר כי אף לעניין אי-ידיעת המתלוננת כי יחסי מין בהעדר הסכמה הינם אסורים, סומך אני את ידי על קביעת בית המשפט המחוזי. בתוך שטף עדותה, ובלי שנשאלה על כך ישירות, אמרה המתלוננת בכנות רבה כי סברה שיש לבעלה "זכות" לקיים עמה יחסי מין, אלא שלא רצתה שיממש זכות זו בזמן מחזורת החודשי (עמ' 17 לפרוטוקול). עוד העידה המתלוננת כי הייתה רק בת 16 עת נישאה למערער, כאשר אף אחד לא "הסביר לה" אודות אופן קיום יחסי מין עם בעלה (עמ' 9 לפרוטוקול); וכי אצל המשפחה של המערער "זה דבר טבעי כך שבמידה והאישה לא רוצה לשכב עם בעלה שהוא יכה אותה" (עמ' 48 לפרוטוקול). טענתו של המערער, אודות אותו "אדם החי במדינת ישראל" אך לא יודע כי שימוש באלימות וכפיית יחסי מין הינם אסורים, נסתרות באופן שאינו משתמע לשתי פנים מעדותה המהימנה של המתלוננת.

המערער מפנה לעדותה של המתלוננת, בה הודתה כי גילתה שיחסי מין בכפייה הינם אסורים, אך גם בכך אין כדי לערער על מהימנותה:

"ש: אבל את ידעת שזה לא חייב להיות ככה. כי כבר אמרת לנו שאת יודעת את זה. שהיו פעמים איפה שזה לא היה באלימות נכון?"

ת: אני ידעתי את זה כשהייתה מישהי מארצות הברית שגרה ששכרה דירה ב[עיר מגוריה של המתלוננת - י.ד.]. כי הייתי הולכת אליה לאחר שר' (המערער - י.ד.) היה הולך ל[עיר אחרת - י.ד.]. הייתי מספרת לה את כל, את מה שהתרחש איתי. מה שקורה איתי. רק היא היחידה.

ש: מתי?

ת: והיא אמרה לי שדברים כאלה אסור שיקרו.

ש: מתי זה היה?

ת: לא זוכרת. לא זוכרת איזה חודש, איזה חודש היא שכרה את הדירה.

ש: והאשה הזאת את השם שלה את זוכרת?

ת: ה' מארצות הברית.

[...]

ש: והיא אמרה לך שזה לא צריך להיות ככה.

ת: כן.

ש: והיא אמרה לך להגיש תלונה במשטרה.

ת: אמרה לה (כך במקור - י.ד.) שאת יכולה להגיש תלונה במשטרה אבל אני לא הלכתי. ואמרתי לה שבמידה ואני אלך להגיש תלונה אז זה יפגע בי. בגלל זה אני לא אלך". (עמ' 66-67 לפרוטוקול).

אף אם אקבל את טענת המערער, לפיה שיחה זו התרחשה כשנה, לכל הפחות, עובר להגשת התלונה, הרי שהמתלוננת עצמה סיפקה הסבר משכנע - העולה בקנה אחד עם שאר עדותה - לשיהוי בחשיפת עבירות המין שביצע בה המערער: ה' היא האדם היחיד לה סיפרה על התנהגותו של המערער בהקשר המיני, והיא חששה להגיש תלונה במשטרה.

41. הנה כי כן, איני מוצא מקום להתערב בממצאי העובדה והמהימנות שקבע בית המשפט המחוזי. כמפורט לעיל, אף דינן של יתר טענות המערער בנוגע להכרעת הדין להידחות.

הערעור על גזר הדין

42. כידוע, ערכאת הערעור תתערב בעונש שהושת על נאשם בערכאה הדיונית אך במקרים חריגים, בהם נפלה טעות מהותית אשר בולטת על פניה, או כאשר העונש שנגזר חורג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות [ראו, למשל: ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל, פסקה 7.ב. (3.2.1998); ע"פ 7150/06 פלוני נ' מדינת

ישראל, פסקה 57 (26.6.2008). איני סבור כי המקרה שלפנינו נופל בגדר מקרים חריגים אלו, המצדיקים התערבות בגזר דינו של בית המשפט המחוזי.

43. בית משפט זה עמד במקומות רבים על חומרתן היתרה של עבירות מין, המתבצעות בזולת בהעדר הסכמתו [ראו, למשל: ע"פ 9994/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 לפסק דינה של השופטת א' פרוקצ'יה (11.8.2008)]. חומרה זו אף מקבלת משנה תוקף, עת מדובר בהתנהגות מינית אלימה שביצע הנאשם נגד בת זוגו [ראו, למשל: ע"פ 1385/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 64 (4.1.2015) (להלן: ע"פ 1385/12)]. לעניין זה, נקבע במקום אחר כי:

"מעשיו החמורים של המערער בוצעו כלפי המתלוננת, שהייתה אשתו, העזר כנגדו, העוגן בביתו. המערער ניצל את יחסי האמון וקרבתו למתלוננת, את התלות הנובעת משותפות חייהם, וביצע בה מעשים, אשר מביישים ומשפילים את הזר. אין להקל ראש בעבירות של אלימות במשפחה, פיזית מילולית ומינית כאחד, אשר מבעבעים כנגד בחברתנו. ניתן לשער שהפגיעה באישה תחת קורת הגג שלה, אשר אמורה לשמש בסיס להגנה וביטחון, צמיחה ושגשוג, אך הומרה למסתור למעשים פליליים, היא קשה ביותר. אף הובעה עמדה במחקר שמצביעה כי בקרב הנאנסות בידי בן זוג נצפו לא אחת פגיעות פיזיות ונפשיות, מעבר לאלו של נפגעות אונס אחרות (דנה פוגץ "ברצון שניהם ובשמחתם - אינוס בידי בן זוג והתוויית גבולות המשפט הפלילי בחברה משתנה", עיונים במשפט, מגדר ופמיניזם בעמ' 526 (2007)). אין צורך לקבוע עמדה במעין-תחרות האמורה בין נפגעת עבירת אונס על-ידי הנשוי לה לבין נפגעת עבירת אונס על-ידי הזר. די לומר כי הקבוצה הראשונה חשופה לנזקים ולפגיעות המשותפות לקבוצות אחרות, ולה גם קשיים משלה" [ע"פ 635/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (12.1.2012)].

כמו כן, הודגש לא אחת כי יש ליתן משקל משמעותי בעת גזירת דינם של עברייני מין לנזק שגרמו לקורבן העבירה ולצללקות שהותירו בנפשו [ראו, למשל: ע"פ 8233/05 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (14.8.2008)]. עונש המאסר שהוטל על המערער הינו חמור במיוחד, אולם עונש זה מוצדק נוכח חומרתם היתרה של מעשיו, שנמשכו שנים ארוכות והתאפיינו ביחס אכזרי ומתעמר כלפי אשתו וילדיו, תוך שימוש באלימות קשה. המערער נשא את המתלוננת עת הייתה נערה צעירה בת 16, ניצל את מרותו וכוחו, וכפה עליה קיום יחסי מין נגד רצונה, תוך שהוא מתנהג בה כאילו הייתה חפץ בו יכול הוא לעשות ככל העולה על רוחו. לא זו אף זו, המערער אף הכה באכזריות את המתלוננת ואת שני ילדיו הרכים בשנים, וביקש להשתמש בבנו למען סיפוק יצריו המיניים. חומרה יתרה יש אף למצוא ברצונו של המערער כי המתלוננת תקיים יחסי מין עם חבריו תמורת תשלום, ובכך שהכה אותה כאשר סירבה לרעיון מבחיל זה. הנזק החמור שנגרם למתלוננת ולילדים זועק מהתסקיר שנערך בעניינם. בין היתר, תואר כי א' מתבודד בגן הילדים וכי הוא מסוגל לישון רק בחיקה של המתלוננת, כאשר גם אז הוא מתעורר תוך צעקות. בתסקיר תואר כיצד לאורך השיחה כולה, שנמשכה מספר שעות, בכתה המתלוננת "כמעט ללא הפסקה, בכי שקט ונוגע". כזכור, אף נקבע בתסקיר כי הפגיעה בהתפתחותם של הילדים הינה קשה. אל מול האמור בתסקיר, סיכם בית המשפט המחוזי כי הוא "מעורר תחושות נוגות", וכן שההתרשמות היא כי המתלוננת "איבדה את ילדותה", וכן את "תמימות גיל הנעורים באופן אכזרי ומכאיב המשליך על תחומי חיים נרחבים". דברים אלו אף עולים מעדותה של המתלוננת, אשר הצהירה "לא הרגשתי שאני אשתו. הייתי מרגישה שאני עבד אצלו" (עמ' 11 לפרוטוקול). מקובלים עלי נימוקיו של בית המשפט כאשר נתן משקל מיוחד לנזק החמור שאותו הסב המערער למתלוננת, ולכך שהמערער לא הודה במעשיו; לא נטל אחריות עליהם; ולא פעל בדרך כלשהי לתיקונם. אם לא די בכך, מעדותה של המתלוננת עולה כי אף לאחר שנעצר, הוסיף המערער ואיים על חייה (עמ' 43-44 לפרוטוקול). הפחד והאימה שהטיל המערער על המתלוננת נמשכים אף כיום, עת מרצה המערער את מאסרו. עד כדי כך, שבית המשפט המחוזי קבע כי טרם צאתו של המערער לחופשה תיבחן בקפידה מסוכנותו, ותימסר הודעה על חופשתו למתלוננת מבעוד מועד. נוכח האמור, בצדק קבע בית המשפט כי לא מצא

נסיבות לקולא בעניינו של המערער, למעט העדר עבר פלילי, אשר בנסיבות דנן משקלו מוגבל, בלשון המעטה. סיכומו של דבר, איני סבור כי העונש שנגזר על המערער חורג מרף הענישה המקובל והראוי באופן המצדיק את התערבותנו, אלא יש בו כדי לבטא את מעשיו המזעזעים. גזר דינו של בית המשפט אף מנומק ומפורט כדבעי, ואין לקבל את שאר טענות המערער בדבר הפגמים שנפלו בו.

סוף דבר

44. סבורני כי דין הערעור להידחות על שני חלקיו וכך אציע לחברי לעשות.

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

מצטרף אני לחוות דעתו של חברי השופט י' דנציגר. בא כוחו המלומד של המערער טען כל הניתן, אך חברי נדרש לכך ובסופו של יום הגיע למסקנה שאין מקום להתערבותנו. מעיון בחומר שלפנינו איני רואה אפשרות אלא להסכים עמו.

המשנה לנשיאה

השופטת ע' ברון:

אני מצרפת את הסכמתי לחוות דעתו המפורטת של חברי השופט י' דנציגר. מעשי האינס והאלימות של המערער בתוך המשפחה הם חמורים מאין כמותם, והעונש בהתאם. בערעור אין דבר, ודינו להידחות הן לעניין הכרעת הדין והן לעניין גזר הדין.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' דנציגר.

ניתנה היום, יג' בסיון התשע"ו (19.6.2016).

המשנה לנשיאה שופט שופט